

DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Alle fylkesmenn
Alle kommuner

Deres ref

Vår ref

Dato

15/706-kaf

16.10.2015

Fylkesmannens tilsyn med kommunenes plikter etter krisesenterlova – behov for avklaring av hvilken kommune det skal føres tilsyn med ved vertskommunesamarbeid

Departementet har mottatt flere henvendelser fra fylkesmannsembeter vedrørende hvilken kommune det skal føres tilsyn med ved vertskommunesamarbeid om krisesentertilbud. Det har blitt stilt spørsmål ved om det er motstrid mellom veileder som Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har gitt ut *Fylkesmannens tilsyn med krisesentertilbudet* (Q-1177B av oktober 2010) og kommuneloven § 28 -1k *Statlig tilsyn med vertskommune*.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har forelagt problemstillingen for Kommunal- og moderniseringsdepartementet som forvalter kommuneloven. På bakgrunn av dette ser vi behov for å komme med noen presiseringer når det gjelder hvilken kommune det skal føres tilsyn med ved vertskommunesamarbeid.

Organisering av krisesentertilbudet og tilsyn ved vertskommunesamarbeid

Kommunene står i utgangspunktet fritt ved organiseringen av egen virksomhet. De bestemmer også som hovedregel selv om oppgavene skal utføres i egne etater, kommunale foretak, selskaper eller i samarbeid med andre.

I praksis skjer samarbeid kommuner imellom på mange ulike måter, fra samarbeid innenfor en definert organisasjonsform til samarbeid etter avtale og uten formelt organisatorisk rammeverk. Når en kommune ønsker å inngå et samarbeid, vil valget av samarbeidsmodell

ofte avhenge av oppgavens innhold og karakter. Der det er snakk om oppgaver som inkluderer offentlig myndighetsutøvelse, begrenser dette valgfriheten.

Flere kommuner har inngått et interkommunalt samarbeid om krisesentertilbud som et vertskommunesamarbeid, jf. kommuneloven kapittel 5A.

I veileder for fylkesmennene fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet *Fylkesmannens tilsyn med krisesentertilbudet* (Q-1177B) heter det:

Ved valg av en vertskommunemodell overlater kommunen deler av den lovpålagte tjenesten til en annen kommune. Kommunene må da inngå en skriftlig samarbeidsavtale om dette. Avtalen kan bare gjelde fordeling av oppgaver, ikke ansvaret. Dette innebærer at fylkesmannens tilsyn fremdeles må rette seg mot den enkelte kommune.

Departementet ser at denne tolkningen av regelverket er upresis og egnet til å misforstå. Nedenfor redegjøres det derfor for gjeldende regelverk knyttet til tilsyn med krisesentertilbudet ved vertskommunesamarbeid.

Vertskommunesamarbeid, jf. kommuneloven kapittel 5 A

Vertskommunesamarbeid innebærer at en kommune (samarbeidskommunen) delegerer bestemte oppgaver og beslutningsmyndighet til en annen kommune (vertskommunen).

Et hovedmål med kapittel 5 A er å etablere forsvarlige rammer for at kommuner skal kunne delegerer beslutningsmyndighet til andre kommuner, også på områder som innebærer offentlig myndighetsutøvelse. Dette vil legge til rette for å etablere og styrke fagmiljøene. En samling av oppgaveløsning vil også kunne gi rasjonaliseringsgevinst.

Selv om en kommune overlater til en vertskommune å utføre en oppgave, har samarbeidskommunen fortsatt det formelle ansvaret for at oppgaven utføres forsvarlig og i overensstemmelse med lover og regler. Kommuneloven § 28 1b nr. 5 og nr. 6 sikrer at kommunen oppgavene gjelder, har instruksjons- og omgjøringsmyndighet på de aktuelle områdene. Det følger av kommuneloven § 28-1k at der en samarbeidskommune har overlatt utførelsen av lovpålagte oppgaver til en vertskommune, skal statlige tilsynsetater rette pålegg eller andre sanksjoner til vertskommunen. Vertskommunen er også ansvarlig for at pålegg eller andre sanksjoner etterkommes.

Lovens ordning er dermed at tilsyn og eventuelle sanksjoner skal rettes mot den kommunen der aktiviteten som det føres tilsyn med, utøves, dvs. vertskommunen. Regelen er ikke til hinder for at tilsynsmyndigheten fører tilsyn med samarbeidskommunen i et vertskommunesamarbeid. Et slikt tilsyn vil imidlertid være begrenset til tilsyn med avtalen om vertskommunesamarbeidet, og om/- hvordan samarbeidskommunen følger opp at vertskommunen utfører oppgavene som er tildelt dem etter avtalen.

Hvorvidt fylkesmannen skal føre tilsyn med den enkelte kommune eller med en vertskommune når det gjelder krisesentertilbudet, vil også avhenge av i hvilken grad

kommunene har delegert alle eller kun deler av pliktene etter krisesenterloven til en vertskommune. I tilfeller hvor kun deler av pliktene er overført til en vertskommune, må det føres tilsyn med både vertskommune og med den enkelte kommune.

Det er oppgaver etter krisesenterloven som kan være vanskelig å delegere fullt og helt til en vertskommune. Dette gjelder for eksempel § 2 d) Oppfølging i reetableringsfasen og § 4 Samordning av tjenester. Paragraf 4 pålegger kommunene et "sørge for"- ansvar når det gjelder samordning av tiltak mellom krisesentertilbudet og andre deler av tjenesteapparatet. Dette er oppgaver som vil være vanskelig for en vertskommune å ivareta fullt ut.

Konklusjon og tilråding når det gjelder tilsyn ved vertskommunesamarbeid

I tilfeller hvor samarbeidskommune har overlatt utførelsen av pliktene etter krisesenterlova til en vertskommune, skal Fylkesmannens tilsyn og eventuelle pålegg og sanksjoner rette seg mot vertskommunen, jf. kommuneloven § 28-1 k. I tilfeller hvor kommunene kun har delegert deler av pliktene til en vertskommune, må tilsyn også rette seg mot den enkelte kommune.

Ettersom samarbeidskommunen ved vertskommunesamarbeid fortsatt har det formelle ansvaret for at oppgaven utføres forsvarlig og i overensstemmelse med lover og regler, ser Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet det som naturlig at Fylkesmannen også vurderer å gjennomføre et tilsyn med samarbeidskommunen. Et slikt tilsyn vil være begrenset til tilsyn med avtalen om vertskommunesamarbeidet, og om/- hvordan samarbeidskommunen følger opp at vertskommunen utfører oppgavene som er tildelt dem etter avtalen.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet vil også understreke at det er viktig at kommunene ved utforming av samarbeidsavtaler er seg bevisst på hvilke type oppgaver som ev. delegeres til en vertskommune. Etter departementets vurdering vil oppgaver knyttet til oppfølging i reetableringsfasen, (jf. § 2 d i krisesenterlova) og kommunenes ansvar for samordning av tjenester (jf. § 4 i krisesenterlova) påhvile den enkelte kommune og være lite egnet til å inngå i avtale om vertskommunesamarbeid.

Med hilsen

Bodhild Fisknes (e.f.)
spesialrådgiver

Kari Framnes
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

